

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl předsedou senátu Mgr. Martinem Trepkou jako samosoudcem v právní věci žalobce: P. C. nar. bytem, zastoupeného JUDr. Petrou Carvanovou, advokátkou, se sídlem Kladno, Huťská 1383, proti žalovanému: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, jednajícímu Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o náhradu škody a přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu,

t a k t o :

I. Žalovaný je povinen se žalobci omluvit dopisem tohoto znění:

Vážený pane C,

přijměte prosím omluvu za veškeré negativní následky a duševní útrapy, které Vám byly způsobeny zahájením trestního stíhání, vedením nezákonného trestního stíhání do 26.4.2006 a vzetím do cely předběžného zadržení v řízení

a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Žaloba se v části, ve které žalobce požadoval, aby se žalovaný omluvil za veškeré negativní následky a duševní útrapy, které byly žalobci způsobeny provedením domovní prohlídky v jeho bydlišti, odposloucháváním telefonních hovorů a vedením nezákonného trestního stíhání minimálně do 26.4.2006, z a m í t á .

III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 41.346,62 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Petry Carvanové, advokátky, se sídlem Kladno, Huťská 1383.

- IV. Žalobce je povinen zaplatit České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 2 na náhradě nákladů řízení částku 79,55 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalovaný je povinen zaplatit České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 2 na náhradě nákladů řízení částku 203,45 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se svou žalobou došlou Obvodnímu soudu pro Prahu 2 dne 19.6.2013, ve znění pozdějších změn a doplnění, domáhal na žalovaném zaplacení částky 1.033.741,- Kč s příslušenstvím a poskytnutí písemné omluvy z titulu náhrady škody a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, vše vzniklé v důsledku nezákonného trestního stíhání a nepřiměřené délky trestního řízení vedeného v době od 9.5.2005 do 11.12.2012, nakonec u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp.zn. [REDAKCE]. Na přiměřeném zadostiučinění za nemajetkovou újmu byla požadována částka 1.000.000,- Kč, zahrnující částku 4.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku zadržení žalobce v cele předběžného zadržení v době od [REDAKCE], částku 116.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku trestního stíhání v době do 26.4.2006, částku 780.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku trestního stíhání v době od 27.4.2006 a částku 100.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku nepřiměřené délky trestního řízení.

Ve věci již bylo jedenkrát rozhodnuto, a to rozsudkem ze dne 20.4.2015, č.j. 11 C 15/2013-449, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14.4.2016, č.j. 29 Co 375/2015-510, kterými bylo žalobci, pokud jde o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, přiznáno právo na zaplacení částek:

- 3.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku zadržení žalobce v cele předběžného zadržení (poté, co žalovaný částku 1.000,- Kč v průběhu řízení dobrovolně uhradil a žaloba byla v tomto rozsahu vzata zpět),
- 116.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku trestního stíhání v době do 26.4.2006,
- 434.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku trestního stíhání v době od 27.4.2006,
- 11.125,- Kč za újmu vzniklou v důsledku nepřiměřené délky trestního řízení (poté, co žalovaný částku 88.875,- Kč v průběhu řízení dobrovolně uhradil a žaloba byla v tomto rozsahu vzata zpět).

V požadavku na zaplacení částky 346.000,- Kč za újmu vzniklou v důsledku trestního stíhání v době od 27.4.2006 byla žaloba zamítnuta. Na náhradě škody byla žalobci přiznána částka 10.199,73 Kč, do částky 1.519,- Kč vzal žalobce svou žalobu bez důvodů na straně žalovaného zpět a do částky 22.022,27 Kč byla žaloba zamítnuta.

Pokud jde o požadavek na poskytnutí omluvy, byla žaloba rozsudkem soudu prvního stupně zamítnuta pro důvodně vznesenou námitku promlčení. Požadavek na poskytnutí omluvy byl posouzen dle zákona č. 82/1998 Sb. jako nárok na odškodnění újmy vzniklé v důsledku nezákonného rozhodnutí (usnesení o zahájení trestního stíhání) s tím, že šestiměsíční promlčecí doba počala běžet právní mocí rozsudku, kterým byl žalobce zproštěn obžaloby, tedy od 11.12.2012. Takto vymezená promlčecí doba uplynula dne 11.6.2013, žalobce však nárok na omluvu uplatnil u soudu až dne 5.12.2014. Rozsudek byl v tomto rozsahu k odvolání žalobce zrušen odvolacím soudem, který za předčasný označil předpoklad soudu prvního stupně, že žalobce požadavkem na omluvu uplatňuje právo na náhradu nemajetkové újmy způsobené mu trestním stíháním v období od 27.4.2006 do 11.12.2012, když takový závěr ani z obsahu žalobních tvrzení, ani z textu požadované

omluvy nevyplývá a nelze dostatečně identifikovat konkrétní nárok, který žalobce daným návrhem uplatňuje, či rozeznat, zda uplatňuje nároků více. S ohledem na rozdílnou úpravu délky promlčecí doby a jejího počátku, kdy nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené omezením osobní svobody, založený omezením svobody přede dnem účinnosti zákona č. 160/2006 Sb., stejně jako nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním v době před účinností zákona č. 160/2006 Sb., se promlčují dle § 101 zákona č. 40/1964 Sb., Občanského zákoníku, ve znění účinném do 31.12.2013 (dále jen „ObčZ“), v tříleté promlčecí lhůtě běžící ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé, tj. ode dne nabytí právní moci zprošťujícího rozsudku, uložil odvolací soud soudu prvního stupně odstranit vady žaloby tak, aby bylo zřejmé, jaká konkrétní nemajetková újma odvíjející se z jakého konkrétního postupu státu má být požadovanou omluvou odškodněna. Dále odvolací soud poukázal na skutečnost, že požadavek na poskytnutí omluvy nebyl u žalovaného předběžně projednán, a nebyla tak splněna podmínka řízení dle §§ 14, 15 zákona č. 82/1998 Sb. Dodal pak, že není vůbec vyloučeno, že žádaná omluva (případně omluva jiného textu) bude žalovaným v rámci předběžného projednání žalobci z důvodu slušnosti dobrovolně poskytnuta, a dojde tak k odklizení sporu.

V návaznosti na zrušující rozsudek odvolacího soudu a následnou výzvu k doplnění žaloby žalobce uvedl, že (jak již v řízení opakovaně uváděl) se nemůže smířit s tím, že vůči němu bylo vůbec nějaké trestní stíhání zahájeno a vedeno, že jeho hovory byly odposlouchávány, že v jeho bydlišti byla provedena domovní prohlídka a že byl vzat na celu předběžného zadržení. Žalobce si je vědom bezúspěšnosti požadavku na poskytnutí omluvy za dobu trestního stíhání po účinnosti zákona č. 160/2006 Sb., tj. od 27.4.2006, když žalovaný vznesl námitku promlčení, avšak k zahájení trestního stíhání a vedení jeho části (do 26.4.2006), provádění odposlechlů, provedení domovní prohlídky a vzetí do cely předběžného zadržení došlo před účinností zákona č. 160/2006 Sb. Uvedenými zásahy byla žalobci zejména způsobena psychická újma, kdy bylo neoprávněně zasaženo do jeho integrity, a odškodnění právě takovéto újmy vzniklé z takto vymezených zásahů státu se žalobce domáhal prostřednictvím požadované omluvy, kdy se jedná o formu satisfakce z titulu ochrany osobnosti, resp. opírající se o čl. 5 odst. 5 Úmluvy uveřejněné pod č. 209/1992 Sb. Pokud jde o jednotlivé zásahy a z nich vzniklou újmu, žalobce uvedl, že zahájení a vedení trestního stíhání pro něho bylo šokem. Absolutně netušil, jaké jednání je mu kladeno za vinu, nechápal, co se děje, a bylo pro něho nesmírně zatěžující, když se dozvěděl o trestní sazbě až 12 let, která mu pak byla policejním orgánem opakovaně připomínána. Jméno žalobce poškodilo již samotné zahájení trestního stíhání, kdy u něho nastala právní nejistota, a ti, co se o trestním stíhání dozvěděli, se od něho odvrátili. Vedení trestního stíhání žalobce zejména v prvních měsících velice zatěžovalo. Ocítl se v situaci, ve které doposud nebyl, a většinu času strávil při své aktivní obraně. V průběhu prvního roku se účastnil opakovaně výslechlů, které trvaly i několik hodin, a nespočet času strávil písemnou obranou zasílanou na státní zastupitelství. Jeho společenský a profesní život šel naprosto stranou. Nezákonně provedenou domovní prohlídkou v bydlišti žalobce došlo k porušení práva na nedotknutelnost obydlí. Domovní prohlídka byla vedena agresivně, ve velkém, a zajistila tak v okolí rozruch. Pověst žalobce tím byla narušena a jeho vážnost byla v okolí znevážena. Žalobci v průběhu domovní prohlídky nebylo umožněno téměř nic, po celou dobu na něj mířilo zasahující komando (těžkooděnci) samopaly, ostatní vyšetřovatelé se pohybovali po domě o 5ti patrech, když 1 patro má 240m². Jinak než rabování se dle žalobce postup policie, kdy z domu byly vynášeny nezapečetěné pytle a žalobci nebylo umožněno být zajištění věcí přítomen, označit nedá. To vyplývá i z výpovědi JUDr. Peřiny, který uvedl, že když do domu vstoupil, policisté nosili po schodech neurčené množství nezapečetěných pytlů právě v momentě, kdy žalobce seděl s pouty na sobě v prvním nadzemním poschodí a bylo na něj mířeno zbraněmi. Žalobci

dokonce nebylo umožněno ani v soukromí vykonat potřebu. Přestože je okno na toaletě zvenku opatřeno kovovou mříží, musely zůstat dveře na záchod otevřené. Žalobce byl před nařízením domovní prohlídky sledován, byly k němu zjišťovány informace (o zdravotním stavu a že je držitelem zbrojního průkazu), a zasahujícímu policejnímu komandu tak bylo známo, že je žalobce invalidním důchodcem, [REDAKCE]. Přesto mu nebylo umožněno až do návratu manželky kolem 11. hodiny se napít, najíst či si vzít léky. K tomu policejní orgán svolil až poté, co je manželka žalobce až se slzami prosila. Přepisy z nezákonně provedených odposlechlů telefonních hovorů byly v řízení před soudem prováděny k důkazu. Policejní orgán odposlouchával nejen pracovní hovory, ale též hovory soukromé, čímž narušil soukromí žalobce. Ačkoli by se v trestním spise měly objevit pouze přepisy pracovních hovorů, jsou na CD nosiči uloženy i telefonáty soukromé. Jelikož je tento CD nosič součástí trestního spisu, mohl si jej přehrát, pořídit kopii de facto kdokoli, kdo osvědčil, že má právo nahlížet do spisu. Zajisté by se nikomu nelíbilo, pokud jsou interní, citlivé hovory odposlouchávány, když odposlouchávaná osoba není adresátem. Takový zásah je neoprávněný. Policejní orgán sice z odposlechlů nic podstatného pro trestní řízení nezjistil, ale samotný fakt, že je někdo odposloucháván, je nepřípustný. Konečně pak byla též nezákonně omezena osobní svoboda žalobce. Žalobce byl z minuty na minutu odříznut od běžného života, byl umístěn do cely, která svými podmínkami neodpovídala důstojnému pobytu. Žalobce byl opakovaně podroben nepříjemným osobním prohlídkám, nebyla u něj dodržena dieta, ani režim nemocného, kdy byl žalobce po [REDAKCE]. Byť i jediná noc strávená na tomto místě žalobce hluboce poznamenala a takovou vzpomínku ani z paměti vymazat nelze.

Jelikož není možné se s ohledem na stav popsaných neoprávněných zásahů domáhat jejich upuštění či odstranění následků, domáhal se žalobce alespoň poskytnutí přiměřeného zadostiučinění spočívajícího v omluvě. Žalobce přitom vyjádřil přesvědčení, že v daném konkrétním případě je na místě, aby mu byla omluva přiznána vedle již poskytnuté finanční satisfakce. Omluva je forma zadostiučinění, která se svou povahou nespoteřebuje, a jelikož žalobce nezákonnost pocítoval jako osobní útok vůči sobě, má pro něho tato forma skutečně silný význam. Žalobce tak požadoval poskytnutí omluvy formou dopisu tohoto znění: „*Vážený pane C [REDAKCE] přijměte prosím omluvu za veškeré negativní následky a duševní útrapy, které Vám byly způsobeny zahájením trestního stíhání, vedením nezákonného trestního stíhání minimálně do 26.4.2006, provedením domovní prohlídky ve Vašem bydlišti, odposloucháváním telefonních hovorů a vzetím do cely předběžného zadržení v řízení [REDAKCE]*“. Požadavek na omluvu uvedeného znění žalobce u žalovaného uplatnil přípisem ze dne 23.6.2016, vyhověno mu však nebylo.

Žalovaný uplatněný nárok na omluvu neuznal a navrhl zamítnutí žaloby. Stejně jako ve stanovisku, kterým bylo ukončeno předběžného projednání předmětného nároku, žalovaný vznesl námitku promlčení. Uvedl, že žalobce byl pravomocně zproštěn obžaloby dne 11.12.2012 a vůči žalovanému byl nárok na omluvu uplatněn až dne 23.6.2016. Nárok na vyslovení omluvy je tak promlčený. Následně, po předestření předběžného názoru soudu, že nárok za promlčený nepovažuje, žalovaný doplnil, že poskytnutí omluvy považuje za nadbytečné. Žalovaný již v počátku konstatoval porušení práva a zejména pak s přihlédnutím k odvolacím soudem provedenému navýšení finančního odškodnění se již žalobci dostalo dostatečné satisfakce za nemajetkovou újmu. V řízení nebylo prokázáno, že by orgány činné v trestním řízení zahájily trestní řízení vůči žalobci nějak svévolně. Takové poškození žalobce prokázáno nebylo. Dostatečnou satisfakcí v poměrech České republiky, která je právním státem, je i skutečnost, že trestní stíhání bylo shledáno nezákonným, nedůvodným, a že tedy bylo dosaženo spravedlnosti. Obdobně tomu je

např. ve Velké Británii, kde za satisfakční prostředek je považováno zproštění obvinění. Případ žalobce nevybočuje z mezí obdobných řízení, kde také omluva nebyla poskytnuta. Dále žalovaný namítl, že žalobce se v řízení domáhá nároku z titulu nezákonného rozhodnutí, z titulu nezákonného trestního stíhání. Jak však vyplynulo z provedených důkazů, odposlechy byly prováděny v době od ledna do července 2004, a nemohou tedy být zahrnuty do prováděného trestního stíhání, když k nim docházelo před zahájením trestního stíhání. Žalobcem požadovaná omluva za odposlechy tedy nesouvisí s trestním stíháním. Žalobce pak ani netvrdí, že by odposlechy měly být prováděny nesprávně ve smyslu nesprávného úředního postupu. Omluvu za odposlechy tedy žalovaný i z tohoto důvodu odmítl. Pokud jde o požadovaný text omluvy, žalovaný namítl, že z něho není zřejmé, jakého trestního stíhání se má týkat, a za jaké trestní stíhání se tedy žalovaný má omlouvat. Text omluvy je celkově neurčitý. Je požadována omluva za vzetí do cely předběžného zadržení v řízení uvedené spisové značky, z textu omluvy však není zřejmé, kdy k zadržení došlo a o jaké řízení se má jednat. Stejně nekonkrétní je požadavek na omluvu v části týkající se domovní prohlídky, kdy není zřejmé, kdy měla být prohlídka provedena, v jakém bydlíšti se uskutečnila. Celkově tak žalovaný označil žalobcem vznesený požadavek na omluvu za neurčitý a pro žalovaného nevykonatelný.

Žalobce označil obranu žalovaného a celkově fakt, že se musí omluvy domáhat žalobou, za absurdní. Odvolací senát se vyjádřil v tom smyslu, že žalobce je osobou, která je pro českou společnost přínosem, a proto mu i zvýšil poskytnuté finanční odškodnění. Žalobce je poptávanou osobou, v současné době pracuje na několika státních zakázkách, kde si ho váží. Na druhou stranu se však žalovaný stát brání, aby žalobci na pěti řádkách napsal omluvu za to, co mu způsobil trestním stíháním. Dosud poskytnuté odškodnění nebylo kompletní a požadavek na omluvu může vedle již poskytnutého odškodnění obstát. I s ohledem na důvody, pro které byl žalobce obžaloby zproštěn, je na místě mu odškodnění i v této další formě poskytnout. Žalobce pocíťoval předmětné trestní stíhání jako osobní útok proti své osobě, a i z tohoto pohledu má pro něho velký význam, aby mu byla omluva zaslána písemně. Odpovědnostním titulem ve vztahu k celému nároku na omluvu je nezákonné rozhodnutí o zahájení trestního stíhání. Prohlášení nezákonnosti rozhodnutí o povolení odposlechlů pak vyplývá ze samotné nezákonnosti trestního stíhání. K tomuto se již opakovaně vyjadřoval i Ústavní soud, že všechny úkony, které s nezákonným trestním stíháním souvisí, jsou považovány za nezákonné. Odposlechy byly provedeny jako důkaz v trestním řízení proti žalobci, a s trestním stíháním tedy souvisí. Dle žalobce je absurdní, aby stíhaná osoba podávala opravný prostředek, kdy v daném případě je možná jen ústavní stížnost, pokud o provádění odposlechlů ani neví. Ústavní soud i Nejvyšší soud ČR ve svých rozhodnutích poukazyvaly na absurditu toho, že se poškozený nemůže dodatečně bránit proti takovému povolení odposlechlů, když o něm ani neví. Žalobce až do provedení domovní prohlídky v květnu 2005 nevěděl, že byl odposloucháván, příkaz mu nebyl doručen. Pokud pak jde o námitky žalovaného vůči textu omluvy, uvedl žalobce, že vzetí do cely předběžného zadržení je označeno spisovou značkou, kterou bylo trestní řízení označeno od svého počátku. Omluva je požadována za dobu do 26.4.2006 a do tohoto data nesl spis uvedenou spisovou značku. Omluva má být adresována žalobci, který ví, o jaké trestní stíhání se jedná, není tedy nutné specifikovat přesnými daty, kdy došlo k domovní prohlídce, kdy došlo k vzetí do cely předběžného zadržení. Toto vše je zahrnuto pod uvedením předmětné spisové značky.

Žalovaný pak ještě doplnil, že aktivity žalobce, které nesouvisí s nezákonným trestním řízením, jsou zcela irelevantní pro posouzení otázky, zda stát má či nemá žalobci poskytnout omluvu.

Soud vycházel ze skutkových zjištění učiněných již v předchozí fázi řízení a detailně popsanych v prvním prvostupňovém rozsudku a rozsudku odvolacího soudu. Na základě doplněného dokazování pak soud učinil následující skutková zjištění:

Příkazem soudce Okresního soudu v Teplicích ze dne 13.1.2004 byl nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu mj. mobilního čísla [REDAKCE] jehož uživatelem byl žalobce, a to na dobu 6 měsíců ode dne vydání příkazu. Odposlechy a záznamy byly policejním orgánem pořízeny v rámci akce [REDAKCE] a jsou uloženy na datovém nosiči v trestním spisu. Stejně tak jsou ve spisu uloženy přepisy odposlechnutých hovorů. Příkazem soudce Okresního soudu v Teplicích ze dne 15.3.2004 byl nařízen odposlech a záznam telekomunikačního provozu mj. mobilního čísla [REDAKCE] jehož uživatelem byl žalobce, a to na dobu do 14.7.2004. Odposlechy a záznamy byly policejním orgánem pořízeny v rámci akce [REDAKCE] a jsou uloženy na datovém nosiči v trestním spisu. Stejně tak jsou ve spisu uloženy přepisy odposlechnutých hovorů. Záznamy uvedeným způsobem zjištěného telekomunikačního provozu jsou pak součástí „Analýzy telekomunikačního styku“ založené na č.l. 1757-1764 trestního spisu (zjištěno ze spisu Krajského soudu v Ústí nad Labem sp.zn. [REDAKCE] konkrétně pak č. l. 1620-1621, 1626-1627, 1635-1756, 1757-1764).

Soudcem Okresního soudu v Liberci byla dne 30.4.2005 nařízena domovní prohlídka domu č. [REDAKCE], LV [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] Teplice, jehož majiteli jsou M [REDAKCE] a P [REDAKCE] C [REDAKCE] (zjištěno ze spisu Krajského soudu v Ústí nad Labem sp.zn. [REDAKCE] konkrétně pak č. l. 1007-1008).

Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem udělil dne 29.4.2005 souhlas k zadržení žalobce. Souhlas byl udělen k [REDAKCE] Žalobce pak byl zadržen dne [REDAKCE] v [REDAKCE] hod. a od [REDAKCE] hod. byl umístěn v policejní cele. Ze zadržení byl žalobce propuštěn dne [REDAKCE] v [REDAKCE] hod. (zjištěno ze spisu Krajského soudu v Ústí nad Labem sp.zn. [REDAKCE] konkrétně pak č. l. 11-12).

Nárok na poskytnutí omluvy žalobce u žalovaného uplatnil žádostí ze dne 23.6.2016, doručenou žalovanému téhož dne. Žalovaný stanoviskem ze dne 3.2.2017 nárok odmítl z důvodu promlčení (zjištěno ze žádosti, stanoviska).

Takto zjištěný skutkový stav soud posoudil dle následujících ustanovení právních předpisů:

Dle § 5 zákona 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OdpŠk“), stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, nebo nesprávným úředním postupem.

Dle § 13 odst. 1 OdpŠk stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

Dle § 31a odst. 1, 2 OdpŠk se bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlídně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Dle přechodných ustanovení zákona č. 160/2006 Sb., kterým byl s účinností od 27.4.2006 novelizován OdpŠk, se odpovědnost podle tohoto zákona za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí a § 22 odst. 1 věty druhé a třetí zákona č. 82/1998 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, vztahuje také na nemajetkovou újmu vzniklou přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud nebyl nárok na náhradu této újmy promlčen; v případě, že poškozený podal před nabytím účinnosti tohoto zákona k Evropskému soudu pro lidská práva z tohoto titulu v dané věci včasnou stížnost, o které tento soud dosud nevydal konečné rozhodnutí, dojde k promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy za 1 rok ode dne účinnosti tohoto zákona.

Z cit. přechodného ustanovení plyne, že zákon č. 160/2006 Sb., který do OdpŠk zavedl úpravu odpovědnosti za nemajetkovou újmu a její náhrady, vztáhl novou právní úpravu pouze na vybrané typy újem vzniklých do 26.4.2006, resp. na újmy vzniklé v dané době pouze z úzce vymezeného titulu (nesprávný úřední postup v podobě nepřiměřené délky řízení). Žalobce však požadoval omluvu za újmu vzniklou mu do 26.4.2006 z titulu zahájení a vedení trestního stíhání, provádění odposlechů, provedení domovní prohlídky a vzetí do cely předběžného zadržení. Na uvedené nároky tedy nelze úpravu OdpŠk aplikovat, když v době vzniku předmětné újmy právní úpravu odškodnění nemajetkové újmy neobsahoval.

Již v době před 27.4.2006 však byla ČR vázána Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod publikovanou pod č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“), jejíž čl. 5 odst. 5 stanoví, že každý, kdo byl obětí zatčení nebo zadržení v rozporu s ustanoveními tohoto článku, má nárok na odškodnění, je přímo použitelným ustanovením, které stanovilo právní základ pro odškodnění majetkové i nemajetkové újmy způsobené nezákonným zbavením svobody.

Dále pak dle § 11 ObčZ má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy. Dle § 13 ObčZ má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění. Pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích. Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.

Soud tedy dospěl k závěru, že žalobcem uplatněný nárok na omluvu za nemajetkovou újmu je nutno posoudit v případě vzetí do cely předběžného zadržení dle cit. ustanovení Úmluvy a ObčZ, v případě ostatních zásahů pak dle cit. ustanovení ObčZ.

Pokud jde o zahájení a vedení trestního stíhání a vzetí žalobce do cely předběžného zadržení, byl již závěr o odpovědnosti státu (s ohledem na výsledek trestního stíhání) za újmu

vzniklou žalobci konstatován v předchozích rozsudcích, když žalobci bylo za takto vzniklou újmu přiznáno právo na peněžité zadostiučinění. Soud tak na závěry předchozích rozsudků toliko odkazuje.

Ve vztahu k provedení domovní prohlídky a provádění odposlechů soud nepochybuje, že těmito úkony došlo k zásahu do osobností sféry žalobce a že tyto úkony měly potenciál vyvolat na straně žalobce vznik nemajetkové újmy. Pro založení odpovědnosti státu za takovou nemajetkovou újmu a založení práva na její náhradu však dle názoru soudu absentuje prvek protiprávnosti předmětných zásahů. Jak v případě odposlechů, tak v případě domovní prohlídky se jednalo o úkony v souladu se zákonem, provedené oprávněnými orgány v rámci výkonu jejich pravomoci. Jednalo se o úkony řádně povolené. Žalobce svůj nárok na odškodnění neopíral o tvrzení o nějakém vybočení z úkolů a pravomocí orgánů činných v trestním řízení v souvislosti s užitím institutů odposlechů a domovní prohlídky či dokonce jejich zneužití na úkor žalobce. Žádné takovéto skutečnosti ani nevyplývaly z provedeného dokazování. V samotném provedení domovní prohlídky a provádění odposlechů tedy dle názoru soudu nelze spatřovat zásah neoprávněný, když neoprávněnost zásahu nelze spatřovat v nezákonnosti trestního stíhání jako celku (v této souvislosti soud odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 1529/2015). Obdobně pak pro odpovědnost státu za újmu řídicí se již OdpŠk bylo Nejvyšším soudem ČR judikováno, že ze samotného faktu nezákonného trestního stíhání nelze bez dalšího dovozovat nesprávnost postupu orgánů činných v trestním řízení ani nezákonnost rozhodnutí vydaných po zahájení trestního stíhání (viz rozsudek sp.zn. 30 Cdo 3310/2013).

Neoprávněnost zásahu do osobnostních práv žalobce by s ohledem na další žalobcem vyličené skutečnosti (v případě jejich prokázání) dle názoru soudu bylo možné spatřovat ve způsobu provedení jinak oprávněný zásahů, a to zejména domovní prohlídky. Za takové zásahy však žalobce omluvu nepožadoval, omluva byla žádána za vlastní provedení domovní prohlídky a provádění odposlechů, ve kterých soud prvek neoprávněnosti nespatřuje.

V rozsahu požadavku na omluvu za provádění odposlechů a provedení domovní prohlídky tedy soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Pokud pak jde o důvodnost požadavku na poskytnutí omluvy za zahájení a vedení trestního stíhání a za vzetí do cely předběžného opatření, § 13 ObčZ předpokládá jako primární kompenzační prostředek (morální) zadostiučinění. Teprve u závažných újem, u kterých se (morální) zadostiučinění nejvíce jeví jako dostačující, má přijít náhrada nemajetkové újmy v penězích. Z důkazů provedených v předchozí fázi řízení vzali již jak soud prvního stupně, tak soud odvolací za prokázané, že žalobci byla způsobena závažná újma, k jejímuž odškodnění nepostačuje pouze morální satisfakce. Žalobci tak bylo poskytnuto finanční zadostiučinění, a to nikoli v zanedbatelné výši. Poskytnutí tohoto finančního zadostiučinění však neznamená, že by v sobě mělo obsahovat i satisfakci morální, zejména pak omluvu, a že by požadavek na omluvu nemohl vedle finančního zadostiučinění obstát. Nakonec ani poskytnutí finančního zadostiučinění nebylo nijak zdůvodňováno s ohledem na neposkytnutí morální satisfakce, a ve výši finančního zadostiučinění se tedy neposkytnutí omluvy nijak nepromítlo. Dle názoru soudu pak poskytnutí omluvy vhodným způsobem dotváří kompenzaci žalobci již poskytnutou. Odkázat lze v této souvislosti na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 2357/2010, jehož závěry, byť se týkají odpovědnosti státu dle OdpŠk, lze dle názoru soudu plně vztáhnout i na odškodňování újmy cestou ochrany osobnosti. Nejvyšší soud ČR v odkazovaném rozhodnutí uvedl, že ve fungujícím právním státě uznávajícím pravidla slušnosti by omluva měla být k dispozici vždy, jako první

kompenzační prostředek. Poškozený jejím uplatněním vyjadřuje, že mu jde o projev uznání chyby. Žalobce uplatnil požadavek na poskytnutí velmi stručné omluvy, která má být toliko v základním rozsahu uznáním chyby ze strany státu a snahou v osobní rovině o odčinění vzniklé újmy. Na takovéto omluvě nevidí soud ničeho nepřiměřeného a lze souhlasit se žalobcem, že je smutné, že se jejího poskytnutí musí domáhat cestou žaloby. Ostatně k témuž směřovala i poznámka odvolacího soudu v jeho zrušujícím rozsudku, že není vyloučeno, že omluva bude žalovaným z důvodu slušnosti dobrovolně poskytnuta, a dojde tak k odklizení sporu. Žalobcem požadovanou omluvu soud nepovažoval za neurčitou. V kontextu celé projednávané věci je zřejmé, za jaké trestní stíhání a jaké vzetí do cely předběžného zadržení je omluva požadována, uvedená spisová značka skutečně představuje spisovou značku, pod kterou byla trestní věc v předsoudní fázi vedena. Žalobní požadavek není ani nevykonatelný, když je jasně deklarováno, že žalovaný má poslat dopis uvedeného znění.

Ze všech těchto důvodů tedy soud žalobě v rozsahu požadavku na poskytnutí omluvy za zahájení a vedení trestního stíhání do 26.4.2006 a za vzetí co cely předběžného zadržení jako důvodné vyhověl, když předmětné právo nepovažoval za promlčené. Promlčecí doba byla dle § 101 ObčZ tříletá a počala běžet ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé, tj. od právní moci zprošťujícího rozsudku v trestním řízení, která nastala dne 11.12.2012. Žalobce uplatnil požadavek na omluvu poprvé ve svém podání ze dne 4.12.2014 předaném soudu při ústním jednání dne 5.12.2014. Žalovanému bylo toto podání předáno při ústním jednání dne 10.4.2015. Podání ze dne 24.6.2016, došlé soudu téhož dne, je pak nutno považovat toliko za upřesnění požadavku na omluvu, nikoliv za okamžik jeho uplatnění.

Soud však z důvodu promlčení zamítl požadavek na omluvu za vedení trestního stíhání, pokud měla omluva znít za dobu minimálně do 26.4.2006. V takto formulované omluvě je skryt požadavek též na omluvu za dobu po 26.4.2006, kdy takové právo je (již při posuzování dle OdpŠk) nutno považovat za promlčené, jak bylo rozvedeno v prvním rozsudku, a žalovaný se promlčení důvodně dovolal.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 2 o.s.ř., dle kterého měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo, v kombinaci s § 146 odst. 2 větou první i druhou o.s.ř., dle kterých, jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady; byl-li však pro chování žalovaného vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný. Žalobce uplatnil jednak nárok na náhradu nemajetkové újmy, jednak nárok na náhradu škody. Pokud jde o nárok na náhradu nemajetkové újmy, žalovaným bylo po zahájení řízení do částky 89.875,- Kč částečně plněno na požadované finanční zadostiučinění, a zastavení řízení pro následné zpětvzetí žaloby z uvedeného důvodu je tak nutno přičíst k procesnímu úspěchu žalobce. Žalobce pak byl částečně úspěšný i v požadavcích na poskytnutí dalšího finančního zadostiučinění a na poskytnutí omluvy. Žalobce tedy dosáhl satisfakce za nemateriální újmu v podobě finančního zadostiučinění a v podobě omluvy a přestože mu nebylo přiznáno požadované zadostiučinění v plném rozsahu, lze na něho ve smyslu zásad úspěchu ve věci pohlížet obdobně, jako by byl ve věci uplatněného nároku na odškodnění imateriální újmy plně úspěšný (viz např. usnesení NSČR sp.zn. 30 Cdo 2707/2013). Pokud pak jde o náhradu škody, vzal žalobce svou žalobu zpět do částky 1.519,- Kč, když neunášel své důkazní břemeno, a zastavení řízení v této části je nutno přičíst k jeho procesnímu neúspěchu ve věci. Další procesní neúspěch pak představuje částka 22.022,27 Kč, do které byla žaloba stran náhrady škody zamítnuta. Úspěšný stran náhrady škody tak žalobce byl jen do částky 10.199,73 Kč z původně požadovaných 33.741,- Kč. Soud tedy uzavřel, že žalobce byl plně

úspěšný stran požadavku na odškodnění imateriální újmy, tedy části předmětu řízení s tarifní hodnotou dle § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátního tarif“) ve výši 50.000,- Kč, a částečně (do 30,23 %) úspěšný v požadavku na náhradu škody, tj. části předmětu řízení s tarifní hodnotou dle § 8 odst. 1 advokátního tarifu ve výši 33.741,- Kč. Při 100% úspěchu v části tvořící 59,71 % předmětu řízení a 30,23% úspěchu v části tvořící 40,29 % předmětu řízení (počítáno dle tarifních hodnot) byl tedy žalobce úspěšný do 71,89 % celkového předmětu řízení, do 28,11 % předmětu řízení byl úspěšný žalovaný, a žalobce má tedy právo na náhradu 43,78 % svých nákladů.

Žalobci, který byl v řízení právně zastoupen, vznikly náklady v celkové výši 94.441,81 Kč, která je tvořena

- 11,5x odměnou právního zástupce za 12 úkonů právní služby v prvním řízení před soudem prvního stupně (převzetí zastoupení, sepis žaloby, sepis částečného zpětvzetí žaloby, sepis vyjádření ve dnech 26.10.2014 a 30.1.2015, účast při jednáních soudu ve dnech 3.10.2014, 5.12.2014 (2 úkony), 16.1.2015, 20.2.2015, 10.4.2015 a 20.4.2015 (vyhlášení rozsudku)) dle § 7 bodu 5. advokátního tarifu v celkové výši 51.290,- Kč (11,5x 4.460,- Kč), když za tarifní hodnotu byl dle § 12 odst. 3 advokátního tarifu vzat součet tarifních hodnot spojených věcí (náhrada škody a náhrada nemateriální újmy), pro něž spojení ke společnému projednání není stanoveno jiným právním předpisem, tj. součet tarifních hodnot dle § 8 odst. 1 a § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, tedy částka 83.741,- Kč,
- 2x odměnou právního zástupce za 2 úkony právní služby v odvolacím řízení (sepis odvolání, účast při jednání odvolacího soudu dne 14.4.2016) dle § 7 bodu 5. advokátního tarifu v celkové výši 6.760,- Kč (2x 3.380,- Kč), když za tarifní hodnotu byl dle § 12 odst. 3 advokátního tarifu vzat součet tarifních hodnot spojených věcí, o které v odvolacím řízení šlo (náhrada škody ve výši 6.893,- Kč a náhrada nemateriální újmy), pro něž spojení ke společnému projednání není stanoveno jiným právním předpisem, tj. součet tarifních hodnot dle § 8 odst. 1 a § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, tedy částka 56.893,- Kč,
- 2,5x odměnou právního zástupce za 3 úkony právní služby ve druhém řízení před soudem prvního stupně (sepis podání dne 24.6.2016, účast při jednáních soudu ve dnech 15.3.2017 a 24.3.2017 (vyhlášení rozsudku)) dle § 7 bodu 5. advokátního tarifu v celkové výši 7.750,- Kč (2,5x 3.100,- Kč), když za tarifní hodnotu byla dle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu vzata částka 50.000,- Kč,
- paušální náhradou hotových výdajů právního zástupce za 17 úkonů právní služby dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu v celkové výši 5.100,- Kč (17x 300,- Kč),
- 9x náhradou za promeškaný čas při cestách ze sídla právního zástupce do sídla soudu a zpět 9x (4x ½hod.) (dle www.mapy.cz 1 jízda v trvání 34 min.) po 100,- Kč dle § 14 advokátního tarifu v celkové výši 3.600,- Kč,
- náhradou cestovného za 2 cesty vozidlem ze sídla právního zástupce do sídla soudu a zpět v roce 2014, tj. 2x za 66 km (dle www.mapy.cz) při průměrné spotřebě 6,6 l nafty/100 km, dle § 156 a násl. zákoníku práce a vyhlášky č. 435/2013 Sb. v celkové výši 802,02 Kč (2x 401,01 Kč),
- náhradou cestovného za 4 cesty vozidlem ze sídla právního zástupce do sídla soudu a zpět v roce 2015, tj. 4x za 66 km (dle www.mapy.cz) při průměrné spotřebě 6,6 l nafty/100 km, dle § 156 a násl. zákoníku práce a vyhlášky č. 328/2014 Sb. v celkové výši 1.605,80 Kč (4x 401,45 Kč),
- náhradou cestovného za 1 cestu vozidlem ze sídla právního zástupce do sídla soudu a zpět v roce 2016, tj. za 66 km (dle www.mapy.cz) při průměrné spotřebě 6,6 l nafty/100 km, dle § 156 a násl. zákoníku práce a vyhlášky č. 385/2015 Sb. ve výši 379,30 Kč,

- náhradou cestovného za 2 cesty vozidlem ze sídla právního zástupce do sídla soudu a zpět v roce 2017, tj. 2x za 66 km (dle www.mapy.cz) při průměrné spotřebě 6,6 l nafty/100 km, dle § 156 a násl. zákoníku práce a vyhlášky č. 440/2016 Sb. v celkové výši 763,96 Kč (2x 381,98 Kč),
- DPH (21 %) z odměny a náhrad právního zástupce dle § 137 odst. 3 písm. a) o.s.ř. ve výši 16.390,73 Kč.

Soud pak žalobci přiznal náhradu 43,78 % jeho nákladů, tj. částku 41.346,62 Kč.

Dle § 148 odst. 1 o.s.ř. má stát podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Stát v řízení vynaložil částku 283,- Kč na svědečné pro svědka JUDr. V [REDAKCE] P [REDAKCE] S ohledem na shora popsany poměr úspěchu neúspěchu ve věci soud uvedenou částku rozdělil mezi účastníky v poměru 28,11 % : 71,89 % tak, že žalobci uložil nahradit státu částku 79,55 Kč a žalovanému pak uložil nahradit částku 203,45 Kč.

Lhůta k finančnímu plnění ve vztahu k žalovanému byla stanovena v souladu s § 160 odst. 1 částí věty za středníkem o.s.ř., když soudu je z jeho činnosti známo, že uvedená lhůta odpovídá technickoorganizačním podmínkám čerpání peněžních prostředků ze státního rozpočtu, jimiž se žalovaný jako organizační složka státu řídí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat soudního výkonu rozhodnutí nebo provedení exekuce.

V Praze dne 24. března 2017

Mgr. Martin Trepka, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Dračková